Opgesteld door:

Nederlandse Zuivel Organisatie

Benoordenhoutseweg 46
2596 BC Den Haag
Postbus 93044
2509 AA Den Haag

Goedgekeurd door:

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht

Datum goedkeuring: **28-10-2026.**

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

Inhoud

1 ALGEMEEN ... 3
1.1 ACHTERGROND ... 3
1.2 UITGANGSPUNTEN ... 3
2 DOEL EN TOEPASSINGSGEBIED ... 4
2.1 DOEL(EN) ... 4
2.2 TOEPASSINGSGEBIED ... 4
3 WETTELIJKE BASIS EN DEFINITIES ... 4
3.1 WETGEVING ... 4
3.2 DEFINITIES ... 4
4 WERKWIJZE: BASIS HYGIËNEPROTOCOL ... 5
4.1 VERVOERMIDDEL ... 5
4.2 PROTOCOL 1: REINIGINGS- EN ONTSMETTINGSMAATREGELEN OP VEEHOUDERIJBEDRIJF ... 5
4.3 PROTOCOL 2: REINIGINGS- EN ONTSMETTINGSMAATREGELEN LOSPLAATS MELK ... 6
4.4 PROTOCOL 3: EISEN INRICHTEN WASPLAATSEN BIJ ONTVANGERS VAN BOERDERIJMELK ... 7
4.5 PROTOCOL 4: UITWENDING REINIGEN EN ONTSMETTEN RMOS HULPMIDDELEN ... 9
5 WERKWIJZE: AANVULLEND HYGIËNEPROTOCOL BIJ DIERZIEKTEN ... 10
5.1 PROTOCOL 5A AANVULLING VARKENSZIEKTEN ... 10
5.2 PROTOCOL 5B AANVULLING PLUIMVEEZIEKTEN ... 10
5.3 PROTOCOL 5C AANVULLING MOND – EN KLAUWZEER ... 10
6 BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN ... 11
6.1 BEVOEGDHEDEN ... 11
6.2 VERANTWOORDELIJKHEDEN ... 11
7 DIVERS ... 11
8 VERSIEBEHEER ... 11
9 OVERZICHT BIJLAGEN ... 12
BIJLAGE 1: R&O VERKLARING ... 13
BIJLAGE 2: PROTOCOL WISSELING COMPARTIMENT RMO'S BIJ DIERZIEKTECRISES ... 14
BIJLAGE 3: INSTRUCTIEKAART ... 15
Geen bijzonderheden instructie: ... 15
Uitbraak dierziekte instructie: ... 15
Uitbraak lijst A ziekten ... 16

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

1 Algemeen

1.1 Achtergrond

Tijdens de bestrijding van een zeer besmettelijke dierziekte, zoals Klassieke varkenspest (KVP), Afrikaanse varkenspest (AVP), Aviaire Influenza (AI) en Mond- en klauwzeer (MKZ worden vele maatregelen door middel van algemene regelgeving geregeld. In deze regelingen worden vaak bij transportmaatregelen hygiëneprotocollen als voorwaarde gesteld. Ook bij het geven van individuele ontheffingen worden hygiëneprotocollen als voorwaarden gesteld. Deze hygiëneprotocollen moeten door de "bevoegde autoriteit" beoordeeld en goedgekeurd worden.

1.2 Uitgangspunten

Het updaten van de protocollen is een verantwoordelijkheid van de sector. Die zal bij een tussentijdse wijziging of na het verstrijken van 5 jaar het protocollen opnieuw ter goedkeuring aan de NVWA moeten aanbieden.

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

2 Doel en toepassingsgebied

2.1 Doel(en)

- Voldoen aan de geldende regelgeving voor transport van rauwe melk bij dierziekte uitbraken.
- Met inachtneming van het bovenstaande zo veel mogelijk handhaven van de normale bedrijfsvoering in de zuivelindustrie.

2.2 Toepassingsgebied

Dit protocol voorziet in een aantal minimum maatregelen ter voorkoming van verspreiding van smetstof tijdens het collecteren van rauwe melk bij inrichtingen met melkgevende dieren en het transport naar de ontvanger van boerderijmelk voor verwerking tijdens een periode met transportbeperkingen als gevolg van een (dreigende) uitbraak van een besmettelijke dierziekte. Met een dreigende uitbraak wordt bedoeld, als bijvoorbeeld een dierziekte is uitgebroken in een buurland of dieren of dierlijke producten zijn getransporteerd van een locatie waar een besmetting is geconstateerd. Bij een uitbraak in Nederland kondigt de Rijksoverheid maatregelen af en voor transporten gelden voorwaarden, waaronder het gebruik van een hygiëneprotocol. Dit hygiëneprotocol geldt voor alle ontvangers van Nederlandse Boerderijmelk afkomstig van melkgevende dieren.

3 Wettelijke basis en definities

3.1 Wetgeving

- Verordening (EU) 2016/429
- Gedelegeerde verordening (EU) 2020/687
- Regeling veterinaire maatregelen specifieke dierziekten en zoönosen
- De regelingen inzake maatregelen beschermings- en bewakingszone, ingesteld voor specifieke en toekomstige gebieden op basis van de Verordening (EU) 2020/687

3.2 Definities

Rijdende Melk Ontvangst (RMO):
Een tankwagen uitsluitend bestemd voor het collecteren van rauwe melk bij inrichtingen met melkgevende dieren en het transport naar de ontvangers van boerderijmelk. De inrichting van de RMO voldoet aan specifieke door wetgeving en de zuivelindustrie vastgestelde eisen ten behoeve van de kwaliteit van de rauwe melk en een hygiënische werkwijze.

Rauwe melk:
Melk die niet verwarmd is tot boven de 40° C en evenmin een behandeling met gelijkwaardig effect heeft ondergaan.

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

4 Werkwijze: Basis hygiëneprotocol

Met betrekking tot de hygiëne en daarmee samenhangende handelingen is dit samengevat in de Basishygiëneprotocollen (zie paragraaf 4.2 t/m 4.5). Deze hygiëneprotocollen gelden voor alle dierziekten. Voor enkele dierziekten is door het ministerie van LVVN een beleidsdraaiboek vastgesteld (varkensziekten, pluimveeziekten en Mond-en-klauwzeer). Eventueel voor deze ziekten geldende aanvullende maatregelen worden nader toegelicht in Hoofdstuk 5. De verschillende onderdelen van het hygieneprotocol gebeuren onder de verantwoordelijkheid van de exploitant van de ontvanger van boerderijmelk.

4.1 Vervoermiddel

De zuivelondernemingen halen de rauwe melk op bij inrichtingen met melkgevende dieren met een Rijdende Melkontvangst, kortweg RMO. Iedere RMO-chauffeur heeft een officiële, erkende opleiding gevolgd tot RMO-chauffeur/monsternemer.

- Per zuivelonderneming heeft elke chauffeur en elke RMO een uniek nummer dat wordt ingevoerd in de boordcomputer van de RMO.
- Verder wordt ieder melkveebedrijf en het aldaar genomen melkmonster door middel van GPS-herkenning, in hetzelfde systeem geregistreerd.
- Bovendien vindt een koppeling plaats met de tijd dat de RMO op het erf van een inrichting met melkgevende dieren is geweest.
- Bij het lossen van de melk bij de ontvanger van boerderijmelk worden alle gegevens opgeslagen in het computersysteem van de ontvanger van boerderijmelk waardoor chauffeur, RMO, de afgelegde ritten, de inname gegevens en de bij inrichtingen met melkgevende dieren onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en direct te traceren.
- Op alle RMO's met rauwe melk is een (automatische) ontsmettingsinstallatie aanwezig dan wel een met ontsmettingsmiddel gevulde rugspuit en spuitlans.
- Aan boord van de RMO dan wel de ontsmettingsvoorziening is een voldoende hoeveelheid ontsmettingsmiddel aanwezig.
- Op de RMO bevindt zich wegwerpschoeisel.

4.2 Protocol 1: Reinigings- en ontsmettingsmaatregelen op veehouderijbedrijf

RMO-chauffeur en melk ophalen

- De kritische delen (banden, wielkasten, treeplanken en losslang) van de RMO worden ontsmet bij het oprijden en verlaten van het erf van een melkveebedrijf. Dit kan handmatig (bijv. met een rugspuit en spuitlans) of met een automatische installatie plaatsvinden.
- Zodra de chauffeur op het erf van een inrichting met melkgevende dieren de RMO verlaat trekt hij wegwerpschoeisel aan.
- De RMO-chauffeur komt op een inrichting met melkgevende dieren uitsluitend in het tanklokaal; het betreden van overige bedrijfsruimten is niet toegestaan.
- In het tanklokaal worden alleen die handelingen verricht die nodig zijn voor het innemen van de melk, het nemen van de voorgeschreven monsters en het aanzetten van de reinigingsapparatuur.
- De chauffeur draagt schone, goed reinigbare werkkleding.
- Eten, drinken en roken tijdens het laden en lossen van de melk is verboden.
- De bemonstering uit de melktank geschiedt in overeenstemming met het Handboek van de zuivelonderneming.
- Bij zichtbaar vuil worden de kritische delen (banden, wielkasten, treeplanken en losslang) van de RMO met een daartoe klaarliggende waterslang, bij het tanklokaal schoongespoten.

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

- Het ontsmetten geschiedt met ontsmettingsmiddelen, die voor dat doel zijn toegelaten op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Hiermee worden bedoeld de middelen die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) zijn toegelaten voor het desinfecteren van transportmiddelen voor dieren, en werkzaam zijn tegen het klassieke varkenspestvirus, Afrikaanse varkenspestvirus, aujeszky-virus en mond- en klauwzeervirus. Deze toegelaten ontsmettingsmiddelen zijn eveneens in voldoende mate werkzaam tegen het AI-virus. Deze lijst is te vinden op de website van het Ctgb: CTGB Toelatingen of via de website van de NVWA: Desinfectiemiddelen R&O | Reinigen en ontsmetten van diertransportmiddelen (R&O) | NVWA. Bij de keuze van het desinfectiemiddel moet rekening gehouden worden met de veiligheid van de gebruiker en eventuele risico's voor de melkkwaliteit en schade aan RMO's.
- In zeer uitzonderlijke gevallen kan de overheid een ander ontsmettingsmiddel voorschrijven.
- Ieder ontsmettingsmiddel wordt overeenkomstig het wettelijk gebruiksvoorschrift en de gebruiksaanwijzing (WGGA) toegepast.
- Standaard worden na het laden de laadslang en eventueel elektrische kabel en ander bijbehorende voorwerpen voor c.q. tijdens het opbergen ontsmet.
- De chauffeur moet na het beëindigen van zijn werkzaamheden de handen wassen met (desinfecterende) zeep of anderszins ontsmetten.
- Na afloop van de werkzaamheden trekt de chauffeur bij het instappen in de RMO het wegwerpschoeisel uit en deponeert deze in een daarvoor door de houder van melkgevende dieren bestemde afvalemmer en verlaat het erf.
- Na de laatste inname wordt de melk langs de snelst mogelijke route naar de los- of overslagplaats vervoerd.

4.3 Protocol 2: Reinigings- en ontsmettingsmaatregelen losplaats melk

Bij RMO-transport en lossen van de melk

- De RMO is uitsluitend bestemd voor het transporteren van melk van melkgevende dieren.
- De inwendige reiniging en desinfectie van de RMO (tank, leidingen, slangen) geschiedt volgens een vastgesteld protocol, dat onderdeel uitmaakt van het Handboek van de zuivelonderneming of het procescertificaat van Qlip/COKZ.
- De inwendige reiniging en desinfectie van de RMO (tank, leidingen, slangen) geschiedt bij continu gebruik dagelijks, anders vóór het in gebruik nemen na een periode van stilstand (>72 uur).
- Elke inwendige reiniging en ontsmetting van de RMO wordt geregistreerd.
- De chauffeur draagt zorg voor een optimale staat van de RMO; mankementen worden zo spoedig mogelijk doorgegeven en verholpen.
- Uitwendige inspectie van de RMO geschiedt ten minste één keer per twaalf maanden door de externe controleur.
- De cabine van de RMO is schoon. Alleen materialen die nodig zijn in verband met het ophalen van de melk, mogen in de cabine aanwezig zijn. Cabinematten mogen alleen van kunststof zijn.
- Bij het verlaten van de losplaats wordt de RMO ontsmet;
- Het meenemen van een bijrijder of huisdier is niet toegestaan.
- Op de los- of overslagplaats moet ontsmettingsmiddel aanwezig zijn.
- Minimaal eens per 24 uur moet de gebruikte RMO op de reinigings- en ontsmettingsplaats op het terrein van de ontvanger van boerderijmelk volledig worden gereinigd en ontsmet; deze reiniging omvat een in- en uitwendige R&O van de RMO alsmede het gehele interieur van de cabine, inclusief de pedalen. De inwendige R&O wordt automatisch en de uitwendige handmatig geregistreerd[1].
- De te gebruiken losplaats moet een verharde ondergrond hebben.

[1] *Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk*

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

4.4 Protocol 3: Eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk

In dit protocol worden de eisen beschreven voor wasplaatsen bij ontvangers van boerderijmelk. Doel is reiniging en ontsmetting van transportmiddelen die rauwe melk (RMO) transporteren op zodanige wijze dat bij een dierziektecrisis wisseling van compartiment en andere gedefinieerde gebieden kan plaatsvinden, zonder dat aanvullende R&O op een andere locatie nodig is. Daarvoor is noodzakelijk dat deze werkwijze door de NVWA wordt toegestaan.

Opm.: Waar nodig kan de reinigingsplaats/wasplaats ook een mobiele reinigingsplaats/wasplaats zijn.

De volgende definitie is van toepassing:
Reinigings- en ontsmettingsplaats voor vervoermiddelen: geheel aan installaties en voorzieningen, nodig voor het (inwendig en uitwendig) reinigen en ontsmetten van vervoermiddelen.

In dit protocol wordt alleen de uitwendige reiniging behandeld. De inwendige cleaning in place (CIP) reiniging ligt vast in de geborgde protocollen van de procescertificering en waarborgt afdoding van micro-organismen

1. Eisen aan reinigings- en ontsmettingsplaatsen voor vervoermiddelen van rauwe melk

a. De reinigingsplaats/wasplaats is goed bereikbaar voor vervoermiddelen via verharde wegen.

b. De reinigingsplaats/wasplaats is zodanig ingericht dat een deugdelijke en efficiënte reiniging en ontsmetting van vervoermiddelen onder gangbare klimatologische omstandigheden ongehinderd, met voldoende capaciteit in relatie tot de werkzaamheden op het bedrijf en ongeacht het type vervoermiddel kan plaatsvinden. Indien door klimatologische omstandigheden de R&O niet op de wasplaats bij de ontvanger van boerderijmelk kan plaatsvinden, wordt -alvorens de volgende rit wordt uitgevoerd- gebruik gemaakt van een andere, in de nabijheid gelegen en door NVWA erkende wasplaats (conform besluit houders van dieren), of een wasplaats bij een andere nabij gelegen ontvanger van boerderijmelk met adequate voorzieningen voor deze klimatologische omstandigheden,

c. Het vloeroppervlak van de reinigingsplaats/wasplaats bestaat uit voor water ondoordringbaar of niet-poreus materiaal, zodat al het gebruikte water rechtstreeks via de afvoer van de reinigingsplaats/wasplaats op zodanige wijze afvloeit naar de daarvoor bestemde opvangvoorzieningen dat de reinigings/wasplaats te allen tijde schoon en hygiënisch is.

d. Indien meerdere vervoermiddelen tegelijkertijd worden gereinigd en ontsmet, beschikt de wasplaats over reinigbare en ontsmetbare afscheidingsmogelijkheden waarmee de vervoersmiddelen tijdens het reinigen en ontsmetten kunnen worden gescheiden, zodat tijdens het reinigen en ontsmetten de vervoermiddelen elkaar niet kunnen bezoedelen, tenzij de RMO's dermate ver van elkaar verwijderd zijn, dat geen onderlinge bezoedeling kan plaatsvinden. De afstand tussen de afscheidingen is zodanig breed dat zich tussen de afscheidingen en de vervoermiddelen genoeg ruimte bevindt om ongehinderd de buitenkant van de vervoermiddelen te reinigen en te ontsmetten. Alternatief kan reinigen en ontsmetten synchroon plaats vinden op beide plaatsen, mocht plaatsen van schermen een optie zijn (bijvoorbeeld i.v.m. plaatsing apparatuur etc).

e. Op of in de directe nabijheid van de reinigingsplaats/wasplaats is een vorstvrije ruimte aanwezig voor de opslag van reinigings- en ontsmettingsmiddelen.

f. Bij de reinigingsplaats/wasplaats bevindt zich een overdekte ruimte. Gebruikers en bezoekers van de reinigingsplaats/wasplaats moeten zich omkleden in door de eigenaar van de reinigingsplaats/wasplaats in voldoende hoeveelheid beschikbaar gestelde beschermende kleding,

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

beschermingsmiddelen en laarzen of wegwerpschoeisel. Een voorziening om de handen te kunnen wassen met warm water en zeep is aanwezig.

g. De reinigingsplaats/wasplaats is voorzien van een reinigingsinstallatie waarmee adequaat reinigen mogelijk is. De reinigingsinstallatie voldoet in ieder geval aan de volgende eisen:
   - Ten behoeve van de reiniging en ontsmetting is, bij gelijktijdig gebruik van alle aanwezige slangen, levering mogelijk van voldoende koud water om adequate reiniging en ontsmetting te waarborgen; indien voorgeschreven, kan water van 70°C worden geleverd.

h. Voor het reinigen en ontsmetten wordt water van drinkwaterkwaliteit of water met minimaal dezelfde geborgde kwaliteit gebruikt[2].

i. Op de reinigingsplaats/wasplaats zijn voldoende reinigings- en ontsmettingsmiddelen beschikbaar.

j. De reinigingsplaats/wasplaats is voorzien van een adequate ontsmettingsinstallatie waarmee ontsmetting overeenkomstig deze regeling mogelijk is en waarmee door besproeiing of op andere wijze ontsmettingsmiddel op het gereinigde oppervlak kan worden aangebracht.

k. De spuitlans van de ontsmettingsinstallatie is aan en uit te zetten.

l. Op de reinigingsplaats/wasplaats zijn voorzieningen aanwezig om de slangen na gebruik op te hangen.

m. De reinigingsplaats/wasplaats is voorzien van watervaste voorlichtings- en instructieborden van voldoende formaat, die betrekking hebben op de veiligheid en het gebruik van de reinigings- en ontsmettingsmiddelen.

2. Hygiëne- en gebruikseisen

a. De reinigingsplaats/wasplaats is tijdens de openingstijden te allen tijde functioneel en hygiënisch. Vuil- c.q. spuitresten worden direct na reiniging van het voertuig van de reinigingsplaats/wasplaats verwijderd. Alle maatregelen m.b.t. reiniging en ontsmetting van transportmiddelen kunnen worden uitgevoerd op deze reinigingsplaats/wasplaats.

b. Indien de hygiëne van de reinigingsplaats/wasplaats daartoe aanleiding geeft, maar in ieder geval aan het einde van de werkdag, worden de reinigingsplaats/wasplaats en de reinigings- en ontsmettingsvoorzieningen zelf gereinigd en ontsmet.

c. Vervoermiddelen worden in ieder geval overeenkomstig de aanwijzingen van de met het toezicht op de naleving van deze regeling belaste controleurs gereinigd met behulp van de op de wasplaats beschikbare reinigingsmiddelen en of met warm water, indien:
   1) de toestand van dat vervoermiddel daartoe – in ieder geval naar het oordeel van de met het toezicht op de naleving op deze regeling belaste controleurs – aanleiding geeft, dan wel;
   2) de veterinaire situatie in Nederland of in delen van Nederland daartoe naar het oordeel van de minister aanleiding geeft en deze de reiniging van de vervoermiddelen heeft gelast.

d. Gereinigde en ontsmette vervoermiddelen worden zodanig opgesteld dat zij op de reinigings/wasplaats niet opnieuw kunnen worden gecontamineerd.

e. De reinigings- en ontsmettingsmiddelen worden opgeslagen in een vorstvrije ruimte.

f. Indien vervoermiddelen het terrein, waarop de reinigingsplaats/wasplaats zich bevindt, verlaten worden de wielen en de wielkasten bij het verlaten van het terrein nogmaals ontsmet, tenzij de gereinigde en ontsmette vervoermiddelen vanaf de reinigingsplaats/wasplaats niet meer over delen van het terrein rijden waarover ook vervoermiddelen plegen te rijden die nog niet gereinigd en ontsmet zijn.

g. De openingstijd van de wasplaats is ten minste gelijk aan de lostijden voor rauwe melk

h. Bij de uitwendige Reiniging en Ontsmetting van RMO's wordt gewerkt volgens het *NZO voorschrift uitwendige Reiniging en Ontsmetting RMO's bij dierziektecrises*. (Zie paragraaf 4.5)

---

[2] Dit water voldoet aan de vereisten van Verordening (EG) Nr. 852/2004, en komt overeen met de minimumvereisten inzake voor menselijke consumptie bestemd water die zijn vastgesteld bij Richtlijn 98/83/EG

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

3. Toezicht

a. De R&O en ontsmetting vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de exploitant van de ontvanger van boerderijmelk. Nadat de reiniging en ontsmetting van het vervoermiddel heeft plaatsgevonden wordt de R&O-Verklaring (zie bijlage 1b) opgemaakt, waarbij wordt verklaard dat is voldaan aan de maatregelen van dit protocol. In de administratie van de waslocatie wordt hiervan aantekening gemaakt. De verklaring en het protocol wordt afgetekend door een medewerker van de zuivelonderneming of een derde, niet zijnde de chauffeur van de RMO. De personen zijn voldoende geïnstrueerd om te kunnen beoordelen of aan het protocol is voldaan. Bij de ontvanger van boerderijmelk wordt een register bijgehouden van RMO's die gereinigd en ontsmet zijn.

b. Qlip ziet in er het kader van de procescertificeringen op toe, dat:
De voor toepassing van de reiniging en ontsmetting volgens dit protocol benodigde voorzieningen aanwezig, dan wel binnen 24 uur inzetbaar zijn.

4.5 Protocol 4: Uitwending reinigen en ontsmetten RMOs

Op de wasplaats zijn de volgende hulpmiddelen beschikbaar:

a. Een hogedrukreiniger
b. Een spuitlans
c. Ontsmettingsapparatuur, c.q. een ontsmettingspoort
d. Een borstel met steel

1. Ontsmettingsmiddel

a. Het ontsmetten van de RMO geschiedt met ontsmettingsmiddelen, die voor dat doel zijn toegelaten op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Hiermee worden bedoeld de middelen die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) zijn toegelaten voor het desinfecteren van transportmiddelen voor dieren, en werkzaam zijn tegen het klassieke varkenspestvirus, Afrikaanse varkenspestvirus, aujeszky-virus en mond- en klauwzeervirus. Deze lijst is te vinden op de website van het Ctgb: CTGB Toelatingen, en op de site van de NVWA: Desinfectiemiddelen R&O | Reinigen en ontsmetten van diertransportmiddelen (R&O) | NVWA. Bij de keuze van het desinfectiemiddel moet rekening gehouden worden met de veiligheid van de gebruiker en eventuele risico's voor de melkkwaliteit en schade aan RMO's.
b. In zeer uitzonderlijke gevallen kan de overheid een ander ontsmettingsmiddel voorschrijven.
c. Ieder ontsmettingsmiddel wordt overeenkomstig het wettelijk gebruiksvoorschrift en de gebruiksaanwijzing (WGGA) toegepast

2. Werkwijze

a. De gehele RMO afspuiten met koud water en hoge druk. Grof vuil verwijderen.
b. Gehele voertuig insproeien met een geschikt reinigingsmiddel met gebruik van een spuitlans of ander geschikt instrument en voor het gebruikte desinfectans vereiste tijd laten inweken.
c. Afspuiten met hoge druk, met speciale aandacht voor de onderzijde van het voertuig.
d. Het interieur van de cabine wordt gereinigd en ontsmet, met speciale aandacht voor de cabinematten en de pedalen
e. De gehele buitenzijde van het voertuig wordt ontsmet met een volgens in punt 1 van protocol 4 beschreven, toegelaten ontsmettingsmiddel, met speciale aandacht voor de onderzijde van het voertuig. Bij gebruik van een ontsmettingspoort het voertuig langzaam onder de poort doorbewegen, zodat een goede ontsmetting van alle oppervlakken plaatsvindt.

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

f. Na ontsmetting wordt niet nagespoeld.

5 Werkwijze: Aanvullend Hygiëneprotocol bij dierziekten

5.1 Protocol 5a Aanvulling Varkensziekten

Onderstaande voorschriften zijn aanvullend op het Basishygiëneprotocol en van toepassing wanneer de dierziekte varkens treft.

- Het aanvullend hygiëneprotocol wordt toegepast op inrichtingen met melkgevende dieren waar tevens commercieel varkens (gemengde bedrijven) aanwezig zijn.
- Per rit wordt slechts bij één inrichting waar varkens worden gehouden melk opgehaald. Na het laden van de melk bij de inrichting waar varkens worden gehouden wordt de melk rechtstreeks naar de ontvanger van de boerderijmelk vervoerd. Na het lossen van de melk wordt de RMO bij de wasplaats van de ontvanger de van boerderijmelk uitwendig gereinigd en ontsmet[3].
- Binnen het B/B gebied wordt op gemengde bedrijven met varkens wegwerpkleding gedragen.

5.2 Protocol 5b Aanvulling Pluimveeziekten

Onderstaande voorschriften zijn aanvullend op het Basishygiëneprotocol en van toepassing wanneer de dierziekte pluimvee treft.

- Het aanvullend hygiëneprotocol wordt toegepast op inrichtingen met melkgevende dieren waar tevens commercieel pluimvee (gemengde bedrijven) aanwezig is.
- Per rit wordt slechts bij één inrichting waar vogels worden gehouden melk opgehaald. Na het laden van de melk bij de inrichting waar vogels worden gehouden wordt de melk rechtstreeks naar de ontvanger van boerderijmelk vervoerd. Na het lossen van de melk wordt de RMO bij de wasplaats van de ontvanger van boerderijmelk uitwendig gereinigd en ontsmet[4].
- Binnen het B/B gebied wordt op gemengde bedrijven met pluimvee wegwerpkleding gedragen.

5.3 Protocol 5c Aanvulling Mond – en Klauwzeer

Onderstaande voorschriften zijn aanvullend op het Basishygiëneprotocol en van toepassing wanneer de dierziekte MKZ betreft.

- Het aanvullend hygiëneprotocol wordt toegepast zodra er een ernstige verdenking op MKZ in Nederland is (verdenkingfase).
- Tijdens een uitbraak (crisisfase) wordt wegwerpkleding gedragen.
- Op de RMO bevindt zich wegwerpschoeisel, wegwerpkleding, handschoenen en een handpompje met desinfectans.
- Zodra de chauffeur op het erf van een inrichting met melkgevende dieren de RMO verlaat trekt hij wegwerpschoeisel, kleding en handschoenen aan.
- Na afloop van de werkzaamheden trekt de chauffeur bij het instappen in de RMO het wegwerpschoeisel, de wegwerpkleding en handshoenen uit en deponeert deze in een daarvoor door de houder van melkgevende dieren bestemde afvalemmer, desinfecteert de handen met in de RMO aanwezige desinfectans en verlaat het erf.
- De melkmonsters worden bewaard in een koelbox waarvan het ijs/watermengsel een pH heeft lager dan 6.

[3] Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk
[4] Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

6 Bevoegdheden en verantwoordelijkheden

6.1 Bevoegdheden

Het NZO secretariaat is bevoegd om in overleg met een representatieve vertegenwoordiging van de leden zuivelondernemingen de hygiëneprotocollen vast te stellen en te wijzigen.

6.2 Verantwoordelijkheden

Het NZO bestuur is verantwoordelijk voor de uiteindelijke goedkeuring van de hygiëneprotocollen.

7 Divers

NVT

8 Versiebeheer

De accountmanager Duurzame Zuivelproductie van NZO is verantwoordelijk voor het versiebeheer.

Versie	Datum	Redacteur	Toelichting op wijziging
1.0	10-08-2011	Rolando Montessori	Eerste goedgekeurde versie
2.0	16-11-2016	Mona van Spijk	Update in verband met verstrijken van het hygiëneprotocol
2.1	8-12-2017	Mona van Spijk	Goedkeuring voor toepassing van het protocol irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza december 2017
3.1	26-02-2018	Mona van Spijk	Goedkeuring voor toepassing van het protocol irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza februari 2018
4.1	13-03-2018	Mona van Spijk	Goedkeuring voor toepassing van het protocol irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza maart 2018
5.1	29-10-2020	Mona van Spijk	Goedkeuring voor toepassing van het protocol irt uitbraak Hoogpathogene vogelgriep oktober 2020
6.1	22-05-2021	Mona van Spijk	Goedkeuring voor toepassing van het protocol irt uitbraak Hoogpathogene vogelgriep mei 2021 na ingaan nieuwe diergezondheidsverordening
6.2	01-11-2021	NVWA	Wijziging wettelijke basis
6.3	15-07-2022	Mona van Spijk	Dreiging AVP / voorbereiding
6.4	17-01-2024	Mona van Spijk	Goedkeuring voor toepassing van het protocol irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza oktober 2025

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

6.5	7-10-2025	Mona van Spijk	Uitbraak vogelgriep

Tevens worden inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie aangegeven met een streep in de kantlijn. Hierdoor is voor eenieder in één oogopslag duidelijk wat er is gewijzigd.

9 Overzicht bijlagen

Versie	**Datum**	**Titel**
2.0	16-11-2016	Bijlage 1: NZO Protocol inrichten wasplaatsen bij ontvangers van boerderijmelk (inclusief Bijlagen 1a en 1b)
2.0	16-11-2016	Bijlage 2: Protocol wisseling compartiment RMO's bij dierziekten
1.0	16-11-2016	Bijlage 3: Aanvullend Hygiëneprotocol bij dierziekten
2.1	8-12-2017	Goedkeuring voor toepassing van de bijlagen behorende bij het protocol 1,2 en 3 irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza december 2017
3.1	26-02-2018	Goedkeuring voor toepassing van de bijlagen behorende bij het protocol 1,2 en 3 irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza februari 2018
4.1	13-03-2018	Goedkeuring voor toepassing van de bijlagen behorende bij het protocol 1,2 en 3 irt uitbraak Hoogpathogene aviaire influenza maart 2018
5.1	29-10-2020	Goedkeuring voor toepassing van de bijlagen behorende bij het protocol 1,2 en 3 irt uitbraak Hoogpathogene vogelgriep oktober 2020
6.1	22-05-2021	Goedkeuring voor toepassing van de bijlagen behorende bij het protocol 1,2 en 3 irt uitbraak Hoogpathogene vogelgriep mei 2021 na ingaan nieuwe diergezondheidsverordening
6.3	15-07-2022	Voorbereiding AVP
6.5	17-02-2026	Aangepast nav MKZ uitbraak in Duitsland

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

BIJLAGE 1: R&O VERKLARING

Reiniging en Ontsmetting (incl. de cabine) heeft plaatsgevonden conform het *NZO Voorschrift uitwendige Reiniging en Ontsmetting RMO's bij Dierziektecrises.*

Naam transporteur: ……

Naam chauffeur: ……

Naam locatie: ……

Kenteken voorwagen/truck/aanhanger: ……

Dit transportmiddel inclusief aanhanger voldoet aan de reiniging volgens het Hygiëneprotocol reinigen en ontsmetten van transportmiddelen voor het vervoer van rauwe melk.

……	……	……
Datum	Tijdstip	Ondertekening waslocatie

……
Stempel waslocatie

……	……
Ondertekening toezichthouder wasplaats	Ondertekening RMO chauffeur

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

BIJLAGE 2: Protocol wisseling compartiment RMO's bij dierziektecrises

Indien bij de uitbraak van een besmettelijke dierziekte er sprake is van regiowisseling voor RMO's dan is dit pas toegestaan na 24 uur stilstand en wisseling van regiosticker. Alleen indien melk door een onderneming niet opgehaald kan worden als gevolg van een tekort aan RMO's binnen een regio mag onder de volgende voorwaarden van de 24 uurs regeling worden afgeweken:

a. De RMO is na de laatste rit vóór de compartimentwisseling op de reinigings- en ontsmettingsplaats op het terrein van de ontvanger van boerderijmelk volledig gereinigd en ontsmet; deze reiniging omvat een in- en uitwendige R&O van de RMO alsmede het gehele interieur van de cabine, inclusief de pedalen en de cabinematten. De inwendige R&O wordt automatisch en de uitwendige handmatig geregistreerd[5].
b. Het melktransport met de RMO wordt na R&O minimaal 1 uur onderbroken.
c. Compartimentwisseling vindt plaats na wisseling van de dienst van de chauffeur. De nieuwe chauffeur begeeft zich direct na begin van zijn dienst naar het nieuwe compartiment.
d. De nieuwe chauffeur heeft een rusttijd van minimaal 8 uur gehad. De chauffeur heeft in de rusttijd gedoucht. Bij het douchen wast de chauffeur zijn haar en snuit en reinigt zijn neus. Daarna trekt de chauffeur schone kleren aan.
e. Met de betreffende RMO wordt binnen 24 uur geen gemengd bedrijf met voor de betreffende dierziekte vatbare, commercieel gehouden dieren bezocht.

Overslag melk B/B op de grens gebieden

Bij doorvoer geldt dat dient te worden voldaan aan artikel 22, vierde lid, van verordening (EU) nr. 2020/687. De bevoegde autoriteit legt specifieke voorwaarden op voor het vervoer van dieren en producten door de beperkingszone om ervoor te zorgen dat dit vervoer:

a) wordt uitgevoerd zonder stoppen of lossen in de beperkingszone;

b) waar mogelijk via hoofdwegen of hoofdspoorwegen verloopt, en

c) de omgeving van inrichtingen waar dieren van in de lijst opgenomen soorten worden gehouden, vermijdt.

Onder omstandigheden kan het nodig zijn melk over te slaan naar een ander transportmiddel op korte afstand buiten een beschermings- en bewakingsgebied (B/B gebied). Deze omstandigheid kan zich met name voordoen bij een dierziekte uitbraak waarbij per rit slechts bij één gemengd bedrijf melk opgehaald mag worden.

Overslag onder strikte voorwaarden

Dit houdt in dat melk afkomstig van gemengde bedrijven met voor de betreffende dierziekte vatbare commercieel gehouden dieren vanuit een van een gebiedssticker voorziene RMO op een in binnen betreffende regio gelegen "wasplaats bij een ontvanger van boerderijmelk" of "locatie met gelijkwaardige voorzieningen" mag worden overgepompt in een niet van een gebiedssticker voorzien vervoermiddel. Na de overslag moeten beide voertuigen uitwendig gereinigd en ontsmet worden. Vervolgens mag de melk met dit vervoermiddel naar alle ontvangers van boerderijmelk in Nederland en het buitenland vervoerd worden.

Deze overslag is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

1. Na de overslag worden beide voertuigen uitwendig gereinigd en ontsmet

De reiniging en ontsmetting vindt plaats op een locatie met voorzieningen die tenminste gelijkwaardig zijn als die beschreven in het NZO protocol *Inrichten wasplaatsen bij ontvangers van boerderijmelk*

[5] *Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk*

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

BIJLAGE 3: Instructiekaart

Geen bijzonderheden instructie:

- Handboek van de zuivelonderneming
- Proces certificering RMO-transport

Passage handboek RMO H14
RMO-chauffeurs houden zich aan een aantal regels om versleep van dierziekten te voorkomen/beperken.

- De RMO-chauffeur komt op het melkveebedrijf uitsluitend in het tanklokaal. In de praktijk houdt dit in dat de RMO-chauffeur vanuit zijn cabine alleen op de laadplaats en in het tanklokaal komt.
- In het tanklokaal worden alleen die handelingen verricht die nodig zijn voor het innemen van de melk, het nemen van de voorgeschreven monsters en het aanzetten van de reinigingsapparatuur.
- Gebruikte materialen worden regelmatig volgens de voorschriften gereinigd en/of gedesinfecteerd.
- De RMO-chauffeur werkt hygiënisch.

Uitbraak dierziekte instructie:

- Met betrekking tot de hygiëne en daarmee samenhangende handelingen is dit samengevat in de Basishygiëneprotocollen (zie paragraaf 4.2 t/m 4.5). Deze hygiëneprotocollen gelden voor alle dierziekten.
- Het ontsmetten geschiedt met ontsmettingsmiddelen, die voor dat doel zijn toegelaten op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Hiermee worden bedoeld de middelen die door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) zijn toegelaten voor het desinfecteren van transportmiddelen voor dieren, en werkzaam zijn tegen het klassieke varkenspestvirus, Afrikaanse varkenspestvirus, aujeszky-virus en mond- en klauwzeervirus. Deze toegelaten ontsmettingsmiddelen zijn eveneens in voldoende mate werkzaam tegen het AI-virus. Deze lijst is te vinden op de website van het Ctgb: CTGB Toelatingen of via de website van de NVWA: Desinfectiemiddelen R&O | Reinigen en ontsmetten van diertransportmiddelen (R&O) | NVWA. Bij de keuze van het desinfectiemiddel moet rekening gehouden worden met de veiligheid van de gebruiker en eventuele risico's voor de melkkwaliteit en schade aan RMO's.
- In zeer uitzonderlijke gevallen kan de overheid een ander ontsmettingsmiddel voorschrijven.
- Ieder ontsmettingsmiddel wordt overeenkomstig het wettelijk gebruiksvoorschrift en de gebruiksaanwijzing (WGGA) toegepast.

Werkwijze: bij melkveehouder

- De kritische delen (banden, wielkasten, treeplanken en losslang) van de RMO worden ontsmet bij het oprijden en verlaten van het erf van een melkveebedrijf. Dit kan handmatig (bijv. met een rugspuit en spuitlans) of met een automatische installatie plaatsvinden.
- Standaard worden na het laden de laadslang en eventueel elektrische kabel en ander bijbehorende voorwerpen voor c.q. tijdens het opbergen ontsmet.
- Na afloop van de werkzaamheden trekt de chauffeur bij het instappen in de RMO het wegwerpschoeisel uit en deponeert deze in een daarvoor door de houder van melkgevende dieren bestemde afvalemmer en verlaat het erf.

Werkwijze: bij losplaats

- De inwendige reiniging en desinfectie van de RMO (tank, leidingen, slangen) geschiedt volgens een vastgesteld protocol, dat onderdeel uitmaakt van het Handboek van de zuivelonderneming of het procescertificaat van Qlip/COKZ.

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

- De inwendige reiniging en desinfectie van de RMO (tank, leidingen, slangen) geschiedt bij continu gebruik dagelijks, anders vóór het in gebruik nemen na een periode van stilstand (>72 uur).
- Elke inwendige reiniging en ontsmetting van de RMO wordt geregistreerd.
- De chauffeur draagt zorg voor een optimale staat van de RMO; mankementen worden zo spoedig mogelijk doorgegeven en verholpen.
- Uitwendige inspectie van de RMO geschiedt ten minste één keer per twaalf maanden door de externe controleur.
- De cabine van de RMO is schoon. Alleen materialen die nodig zijn in verband met het ophalen van de melk, mogen in de cabine aanwezig zijn.
- Bij het verlaten van de losplaats wordt de RMO ontsmet; cabinematten mogen alleen van kunststof zijn.
- Na de laatste inname wordt de melk langs de snelst mogelijke route naar de los- of overslagplaats vervoerd.
- Het meenemen van een bijrijder is niet toegestaan.
- Minimaal eens per 24 uur moet de gebruikte RMO op de reinigings- en ontsmettingsplaats op het terrein van de ontvanger van boerderijmelk volledig worden gereinigd en ontsmet; deze reiniging omvat een in- en uitwendige R&O van de RMO alsmede het gehele interieur van de cabine, inclusief de pedalen. De inwendige R&O wordt automatisch en de uitwendige handmatig geregistreerd[6].

Werkwijze: Uitwending reinigen en ontsmetten RMOs bij wasplaats.

a. De gehele RMO afspuiten met koud water en hoge druk. Grof vuil verwijderen.
b. Gehele voertuig insproeien met een geschikt reinigingsmiddel met gebruik van een spuitlans of ander geschikt instrument en voor het gebruikte desinfectans vereiste tijd laten inweken.
c. Afspuiten met hoge druk, met speciale aandacht voor de onderzijde van het voertuig.
d. Het interieur van de cabine wordt gereinigd en ontsmet, met speciale aandacht voor de cabinematten en de pedalen
e. De gehele buitenzijde van het voertuig wordt ontsmet conform benoemd bij onderdeel melkveehouder, toegelaten ontsmettingsmiddel, met speciale aandacht voor de onderzijde van het voertuig. Bij gebruik van een ontsmettingspoort het voertuig langzaam onder de poort doorbewegen, zodat een goede ontsmetting van alle oppervlakken plaatsvindt.
f. Na ontsmetting wordt niet nagespoeld.

Uitbraak lijst A ziekten

Voor enkele dierziekten is door het ministerie van EZ een beleidsdraaiboek vastgesteld (varkensziekten, pluimveeziekten en Mond-en-klauwzeer). Eventueel voor deze ziekten geldende aanvullende maatregelen worden nader toegelicht in Hoofdstuk 5.

Protocol 5a Aanvulling Varkensziekten

Onderstaande voorschriften zijn aanvullend op het Basishygiëneprotocol en van toepassing wanneer de dierziekte varkens treft.

- Het aanvullend hygiëneprotocol wordt toegepast op inrichtingen met melkgevende dieren waar tevens commercieel varkens (gemengde bedrijven) aanwezig zijn.
- Per rit wordt slechts bij één inrichting waar varkens worden gehouden melk opgehaald. Na het laden van de melk bij de inrichting waar varkens worden gehouden wordt de melk rechtstreeks naar de

[6] *Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk*

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.

ontvanger van boerderijmelk vervoerd. Na het lossen van de melk wordt de RMO bij de wasplaats van de ontvanger van boerderijmelk uitwendig gereinigd en ontsmet[7].

- Binnen het B/B gebied wordt op gemengde bedrijven met varkens wegwerpkleding gedragen.

5.2 Protocol 5b Aanvulling Pluimveeziekten

Onderstaande voorschriften zijn aanvullend op het Basishygiëneprotocol en van toepassing wanneer de dierziekte pluimvee treft.

- Het aanvullend hygiëneprotocol wordt toegepast op inrichtingen met melkgevende dieren waar tevens commercieel pluimvee (gemengde bedrijven) aanwezig is.
- Per rit wordt slechts bij één inrichting waar vogels worden gehouden melk opgehaald. Na het laden van de melk bij de inrichting waar vogels worden gehouden wordt de melk rechtstreeks naar de ontvanger van boerderijmelk vervoerd. Na het lossen van de melk wordt de RMO bij de wasplaats van de ontvanger van boerderijmelk uitwendig gereinigd en ontsmet[8].
- Binnen het B/B gebied wordt op gemengde bedrijven met pluimvee wegwerpkleding gedragen.

5.3 Protocol 5c Aanvulling Mond – en Klauwzeer

Onderstaande voorschriften zijn aanvullend op het Basishygiëneprotocol en van toepassing wanneer de dierziekte MKZ betreft.

- Het aanvullend hygiëneprotocol wordt toegepast zodra er een ernstige verdenking op MKZ in Nederland is (verdenkingfase).
- Tijdens een uitbraak (crisisfase) wordt wegwerpkleding gedragen.
- Op de RMO bevindt zich wegwerpschoeisel, wegwerpkleding, handschoenen en een handpompje met desinfectans.
- Zodra de chauffeur op het erf van een inrichting met melkgevende dieren de RMO verlaat trekt hij wegwerpschoeisel, kleding en handschoenen aan.
- Na afloop van de werkzaamheden trekt de chauffeur bij het instappen in de RMO het wegwerpschoeisel, de wegwerpkleding en handshoenen uit en deponeert deze in een daarvoor door de houder van melkgevende dieren bestemde afvalemmer, desinfecteert de handen met in de RMO aanwezige desinfectans en verlaat het erf.
- De melkmonsters worden bewaard in een koelbox waarvan het ijs/watermengsel een pH heeft lager dan 6.

[7] *Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk*
[8] *Zie 4.4 en 4.5 eisen inrichten wasplaatsen bij de ontvangers van boerderijmelk*

Ongeregistreerde kopie. Een actuele versie is via het internet van de NVWA beschikbaar.